

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALE KAVRAMI VE ÖZELLİKLERİ

I. GENEL OLARAK	19
A. Tıbbî Müdahale Kavramı.....	19
B. Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahale Kavramı	21
II. ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALE TÜRLERİ	26
A. Bedensel Rahatsızlığı İyileştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler	26
B. Ruhsal Rahatsızlığı İyileştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler	27
C. Salt Güzelleştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler.....	27
III. ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALELERİN HUKUKA UYGUNLUK ŞARTLARI	28
A. Hekim/ Diş Hekimi Olma	29
1. Genel Olarak.....	29
2. Uzmanlık Şartı	31
a. Estetik, Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahide Uzmanlık Şartı.....	31
b. Diş Hekimliğinde Uzmanlık Şartı	33
B. Endikasyon.....	35
1. Genel Olarak.....	35

2.	Amacına Göre Estetik Müdahaleler Açısından Endikasyon	39
a.	Bedensel Rahatsızlığı İyileştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler Açısından	39
b.	Ruhsal Rahatsızlığı İyileştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler Açısından	40
c.	Salt Güzelleştirme Amaçlı Estetik Müdahaleler Açısından	42
3.	Kanaatimiz	43
C.	Aydınlatma ve Rıza	45
1.	Genel Olarak	45
2.	Aydınlatma	51
a.	Aydınlatma Çeşitleri	51
(1)	Otonomi Aydınlatması	51
(a)	Teşhis Aydınlatması	52
(b)	Süreç Aydınlatması	54
(c)	Risk Aydınlatması	56
(2)	Tedavi Aydınlatması	61
b.	Aydınlatılacak Kişi	64
c.	Aydınlatma Yükümlüsü	67
d.	Aydınlatmanın Zamanı	69
e.	Aydınlatmanın Kapsamı	70
f.	Aydınlatmanın Şekli	74
g.	Aydınlatmada İspat	77
3.	Rıza	79
a.	Genel Olarak	79
b.	Rıza Açıklaması	81
c.	Rızanın Şekli	81
d.	Rıza Ehliyeti	83
(1)	Genel Olarak	83
(2)	Küçükler Bakımından Rıza Ehliyeti	84
e.	Rızanın Kapsamı	89
D.	Özenli Tıbbî Müdahale	91

IV. ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALELERDE HEKİM İLE HASTA İLİŞKİSİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	101
A. Genel Olarak	101
B. Hizmet Sözleşmesi Görüşü	103
C. Vekâlet Sözleşmesi Görüşü.....	108
D. Eser Sözleşmesi Görüşü	117
E. SuiGeneris Sözleşme Görüşü	131
F. Kanaatimiz	133
V. ESTETİK DIŞ HEKİMLİĞİ VE ESTETİK, PLASTİK VE REKONSTRÜKTİF CERRAHİ ALANINDAKİ TIBBÎ MÜDAHALELERİN DİĞER TIBBÎ MÜDAHALELERE NAZARAN ÖZELLİKLERİ	134

İKİNCİ BÖLÜM

ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALELERDE HEKİMİN VE HASTANIN BORÇLARI

I. HEKİMİN VE HASTANIN HEKİMLİK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BORÇLARI.....	137
A. Hekimin Hekimlik Sözleşmesinden Doğan Borçları	137
1. Sadakat ve Özen Borcu	137
2. Kişisel Edim Borcu	142
3. Anamnez (Hasta Öyküsü) Alma Borcu	147
4. Muayene Etme Borcu.....	149
a. Teşhis Muayenesi	150
b. Önleyici Nitelikli ve Erken Tanı Amaçlı Muayene	150
c. Kontrol Muayenesi	150
5. Teşhis Koyma Borcu	151
6. Tedavi Borcu	153
7. Reçete Yazma Borcu.....	154
8. Tıbbî Teknik Kullanma Borcu.....	155
9. Kayıt Tutma Borcu.....	157
10. Sır Saklama Borcu.....	163

11. Kullanılan Ürün ve İlaçlarla İlgili Borcu	168
12. Mesleki Bilgilerini Geliştirme Borcu.....	169
B. Hastanın Hekimlik Sözleşmesinden Doğan Borçları.....	170
1. Kişisel Bilgi ve Belgeleri Doğru Verme Borcu.....	170
2. İşbirliği ve Hekimin Tavsiyelerine Uyma Borcu.....	170
3. Teşhise Yönelik İncelemelere Uyma ve Katlanma Borcu.....	173
4. İhbar (Bildirme) Borcu	174
5. Hizmet Veren Kurumların Kurallarına Uyma Borcu.....	175
6. Ücret Ödeme Borcu	175
II. HEKİMİN VE HASTANIN ESER SÖZLEŞMESİNE TABİ MÜDAHALELER BAKIMINDAN BORÇLARI	177
A. Hekimin Eser Sözleşmesine Tabi Müdahaleler Bakımından Borçları	177
1. Eseri Yaratma ve Teslim Etme Borcu	177
a. Genel Olarak.....	177
b. Teslim Borcunun İfa Zamanı.....	180
c. Teslim Borcunu İfada Temerrüt	181
2. Kişisel Edim Borcu.....	184
3. Araç, Gereç ve Malzemeyi Sağlama Borcu	188
4. Genel İhbar (Bildirim) Borcu	194
5. Ayıba Karşı Tekeffül Borcu.....	198
B. Hastanın Eser Sözleşmesine Tabi Müdahaleler Bakımından Borçları	215

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HATALI TIBBÎ UYGULAMA (MALPRAKTİS) VE HUKUKÎ SORUMLULUK

I. HATALI TIBBÎ UYGULAMA (MALPRAKTİS)	217
A. Kavram	217
B. Tıbbî Uygulama Hatası (Malpraktis) Örnekleri.....	222
1. Teşhis Hatası.....	222

2. Tedavi Hatası.....	225
3. Komplikasyon Yönetimi.....	232
4. Tedavi Sonrası Yükümlülüklerin İhlâli	234
5. Üstlenme Kusuru.....	235
6. Hekimin Uygulama Hatasını Hastaya Bildirme Yükümlülüğü.....	238
II. ESTETİK AMAÇLI TIBBÎ MÜDAHALELER DOLAYISIYLA HEKİMİN HUKUKÎ SORUMLULUĞU.....	238
A. Genel Olarak Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu	238
1. Sözleşmeden Doğan Sorumluluğun Unsurları.....	239
a. Sözleşmenin İhlâli	239
b. Kusur.....	239
c. Zarar.....	241
d. İlliyet Bağı	244
2. Vekâlet Sözleşmesine Tabi Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahaleler Bakımından	245
3. Eser Sözleşmesine Tabi Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahaleler Bakımından	246
B. Hekimin Haksız Fiil Dolayısıyla Sorumluluğu	247
1. Genel Olarak.....	247
2. Haksız Fiilden Doğan Hukukî Sorumluluğun Unsurları	250
a. Hukuka Aykırı Fiil	250
b. Kusur.....	251
c. Zarar.....	254
d. İlliyet Bağı	258
3. Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahalelerde Haksız Fiilden Doğan Hukukî Sorumluluk.....	260
C. Hekimin Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Sorumluluğu	260
1. Genel Olarak.....	260
2. Sorumluluğun Kapsamı	264
3. Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahalelerde Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Hukukî Sorumluluk.....	266

III. SORUMLULUĞUN SONUÇLARI	268
A. Maddî Tazminat	269
B. Manevî Tazminat	271
C. Tazminat Davasında Yargı Yolu, Görevli ve Yetkili Mahkeme	275
1. Görevli Mahkeme	275
2. Yetkili Mahkeme	276
IV. SORUMLULUĞUN SINIRLANMASI VE SONA ERMESİ	277
A. Sorumsuzluk Anlaşması	277
B. Hastanın Rızası	279
C. Zaruret Hâli	280
V. ZAMANAŞIMI	280
A. Hekimin Sözleşmeden Doğan Hukukî Sorumluluğunda Zamanaşımı	281
B. Hekimin Haksız Fiilden Doğan Hukukî Sorumluluğunda Zamanaşımı	282
C. Hekimin Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Hukukî Sorumluluğunda Zamanaşımı	282
SONUÇ	283

EK

I. HASTA VE HEKİM HAKLARI	289
A. Hasta Hakları	289
1. Sağlık Hizmetlerinden Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma	291
2. Bilgi İsteme	291
3. Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değişirme	292
4. Personeli Tanıma, Seçme ve Değişirme	293
5. Tıbbî Gereklere Uygun Teşhis, Tedavi ve Bakım	293
6. Tıbbî Özen Gösterilmesi	294

7. Sağlık Durumu İle İlgili Bilgi Alma	295
8. Kayıtları İnceleme.....	296
9. Mahremiyete Saygı Gösterilmesi	297
10. Bilgilerin Gizli Tutulması.....	298
11. Tıbbî Müdahalede Hastanın Rızası	299
12. Güvenliğin Sağlanması	301
13. İnsani Değerlere Saygı Gösterilmesi ve Ziyaret	301
14. Refakatçi Bulundurma.....	302
15. Hastaya Yeterli Vakit Ayrılması ve Hastanın Vaktine Riayet Edilmesi	302
16. Müracaat, Şikâyet ve Dava Hakkı	303
17. Hasta Hakları İle İlgili Kurul ve Birimler	304
a. Hasta Hakları Kurulu	304
b. Hasta İletişim Birimi.....	307
B. Hekim Hakları	308
II. HEKİM HAKKINDA YAPILABİLECEK HAKSIZ ŞİKÂYETLERE KARŞI HAK ARAMA YOLLARI.....	312
III. HEKİME ŞİDDET OLAYLARINA KARŞI HEKİMİN CEZAÎ VE HUKUKÎ HAK ARAMA YOLLARI	313
A. Hekimin Şiddete Karşı Cezaî Yönden Hak Arama Usulü	313
B. Hekimin Şiddete Karşı Hukukî Yönden Hak Arama Usulü.....	316
C. Süreç.....	316
IV. SAĞLIK BAKANLIĞI TARAFINDAN YAPILACAK HUKUKÎ YARDIM	317
V. ÇALIŞAN GÜVENLİĞİ GENELGESİ.....	320
BİBLİYOGRAFYA.....	325

BİBLİYOGRAFYA

- AĞIR, Müge; “Diş Hekimlerinin Tazminat Yükümlülüğü”, Adli Bilimciler Derneği III. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, 23-25 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 377-389.
- AKYILDIZ, Sunay; “Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahalelerde Hukukî Sorumluluk”, IV. Sağlık Hakkı ve Sağlık Hukuku Sempozyumu 7-8 Mayıs 2012, Ankara 2013.
- ARINCI, Atilla/USTA, Sevgi; “Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahalelerde Hekimin Hukukî Sorumlulukları ve Eser Sözleşmesi”, Turkish Journal of Plastic Surgery, 2017; 25(2): 84-93.
- AŞÇIOĞLU, Çetin; Tıbbî Yardım ve El Atmalardan Doğan Sorumluluklar, Ankara 1993.
- ATABEK, Reşat/SEZEN, Merih; “Hekimin Mesuliyeti”, İstanbul Barosu Dergisi, C. XXVIII, Sayı 2, İstanbul 1954, s. 135-165.
- ATEŞ, Gül; “Diş Hekimliğinde Malpraktis”, IV. Sağlık Hukuku Kurultayı, 23-24 Eylül 2011, Ankara 2012, s. 198-222. (Malpraktis)
- ATEŞ, Gül; “Diş Hekiminin Sır Saklama Yükümlülüğü”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 413-428. (Sır)
- AYAN, Mehmet; Tıbbî Müdahalelerden Doğan Hukukî Sorumluluk, Ankara 1991.
- AYDIN, Murat; “Tıbbî Müdahalelerde Mahremiyet ve Ceza Sorumluluğu”, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi, 3-4 Eylül 2015, İstanbul 2016, s. 109-120.
- AYDINTUĞ, Yavuz Sinan; “Diş Hekimliğinde Etik Değerler ve Malpraktis”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 318-328.
- AYDOĞDU, Murat/KAHVECİ, Nalan; Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri Sözleşmeler Hukuku, 3. Bası, Ankara 2017.
- AYKIN, Aykut Cemil; “Tıbbî Müdahalelerin Hukuka Uygunluk Şartları ve Tıbbî Müdahalelerden Kaynaklanan Zararlarda Tıbbî Uygulama Hatası-Komplikasyon Ayrımı”, Terazi Hukuk Dergisi, C:11, S:119, 2016, s. 56-76.

- AYKIN, Aykut Cemil/ÇINARLI, Serkan; Sağlık Personelinin Hukukî Sorumluluğu, Ankara 2016.
- BADUR, Emel; Tıbbî Müdahaleye Rızanın Özellik Gösterdiği Hâller, Ankara 2017.
- BAŞBUĞ, Aydın; “Diş Hekiminin Hukukî Sorumluluğu”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 136-162.
- BAŞPINAR, Veysel; Vekilin (Avukatın, Hekimin, Mimarın, Bankanın) Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, 2. Baskı, Ankara 2004.
- BAYRAKTAR, Köksal; Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu, İstanbul 1972.
- BELGESAY, Mustafa Reşit; Tıbbî Mesuliyet, İstanbul 1954.
- BORAN, Bedia; “Estetik Cerrahi Hekimin Hukukî Sorumluluğu”, II. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Kasım 2008, Ankara 2009, s. 253-260.
- BULUT, Gamze; “Diş Hekimliğinde Tıbbî Müdahale”, I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi, 3-4 Eylül 2015, İstanbul 2016, s. 375-383. (Tıbbî Müdahale)
- BULUT, Gamze; “Diş Hekiminin Etik ve Hukuk Bağlamında Sorumluluğu”, IV. Sağlık Hukuku Kurultayı, 23-24 Eylül 2011, Ankara 2012, s. 176-184. (Etik ve Hukuk)
- BULUT, Gamze; Diş Hekiminin Yasal Sorumluluğu, Ankara 2013. (Yasal Sorumluluk)
- BULUT, Gamze; “Diş Hekimliği Uygulamalarının Tabi Olduğu Sözleşmeler”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 9, Sayı 93, Mayıs 2014, s. 58-71. (Sözleşme)
- BÜYÜKSAĞIŞ, Erdem; “Yaşama Şansının Yitirilmesi Sonucu Uğranılan Kayıplar Açısından Hekimin Tazminat Sorumluluğunun Kapsamı-Uygun İlliyet Bağı Teorisine Değişik Bir Yaklaşım”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:54, S:4, 2005, s. 119-148.
- CANTÜRK, Gürol; “Diş Hekimlerinin Yasal Sorumlulukları”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 252-284.
- CİVANER, Murat; “Malpraktis” Yerine “Hizmet Kaynaklı Zarar”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 121-134.

- ÇAKMUT, Yenerer Özlem; Tıbbî Müdahaleye Rızanın Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi, İstanbul 2003.
- ÇETİN, Gürsel; “Tıbbî Malpraktis”, Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Tıbbî Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi, İstanbul 2006.
- ÇINARLI, Serkan/AVCIOĞLU, Ezgi/KIZILKAYA, Seyit Ali; “Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahinin İçerisinde Yer Alan Estetik Operasyonların Hukukî Olarak Nitelendirilmesi ve İdari Yargı Sürecine Etkileri”, Mevlâna Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2013, s. 231-266.
- ÇİLİNGİROĞLU, Cüneyt; Tıbbî Müdahaleye Rıza, İstanbul 1993.
- ÇOBANOĞLU, Nesrin; “Tıp Etiği Açısından Hasta Mahremiyeti”, III. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, 23-25 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 41-47. (Mahremiyet)
- ÇOBANOĞLU, Nesrin; Kuramsal ve Uygulamalı Tıp Etiği, Ankara 2009. (Tıp Etiği)
- DEMİR, Mehmet; Hekimin Hukuksal Sorumluluğunun Kaynakları ve Özel Hastane-Kamu Hastanesi Ayrımı, Prof. Dr. Ali Naim İnan’a Armağan, Ankara 2009.
- DEMİRCAN, Yusuf Tunç; Diş Hekimlerinin Hukukî Sorumluluğu, İstanbul 2006, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).
- DEMİRKAYA, Serkan; “Tıbbî Uygulama Hatası, İdarenin Tazminat Sorumluluğu ve Kusurlu Personel Rücu”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 119, Temmuz 2016, s. 77-90.
- DOĞAN, Cahid; “Sağlık Haklarından Hekimlerin Sır (Kişisel Veri) Saklama Mükellefiyeti”, Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2008, s. 105-144.
- DOĞAN, Murat; “Hukukî Sorumluluk Bakımından Hekimin Kusuru ve İspatı”, Sağlık Hukuku Sempozyumu, Erzincan 2006, Ankara 2007, s. 39-55.
- DONAY, Süheyl; Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 1978.
- DÖNMEZER, Sulhi/ERMAN, Sahir; Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku-Genel Kısım, C. II, 11. Bası, İstanbul 1997.
- DURDU, Hüseyin; Sağlık Mesleğinde Hukukî Sorumluluk, Cilt 1, İzmir 1986.

- EFE, Gözde; "Plastik Cerrahide Malpraktis ve Uluslararası Hukuktaki Yeri", III. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, 23-25 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 195-207.
- ER, Ünal; Sağlık Hukuku, Ankara 2008.
- ERDOĞAN, Nuri/KARA, Mithat/HIZAL, Abdullah/ARSLAN, Hızal Sevinç; "Aydınlatılmış Onam: Uygulama ve Tıp Hukuku Açısından Sorunlar", Erciyes Tıp Dergisi, C:33, S:2, 2011.
- EREN, Fikret; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. Baskı, Ankara 2017.
- EREN, Fikret; Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 5. Baskı, Ankara 2017.
- ERLÜLE, Fulya; Türk Borçlar Kanunu'na Göre Bedensel Bütünlüğün İhlâlinde Manevi Tazminat, 2. Baskı, Ankara 2015.
- ERMAN, Barış; Ceza Hukukunda Tıbbî Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu, Ankara 2003.
- EROL, HatırnazGültezer; "Özel Hastane ve Hekimlerin, Hastayı Aydınlatma Yükümlülüğü ve 02.07.2014 Tarihli Yargıtay Hukuk Dairesi Kararı İncelemesi", I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi, 3-4 Eylül 2015, İstanbul 2016, s. 129-146. (Aydınlatma)
- EROL, HatırnazGültezer; Diş Hekimlerinin Hukukî Sorumluluğu ve Hasta Hakları, Ankara 2017. (Yasal Sorumluluk)
- GÖKCAN, Hasan Tahsin; "Etik ve Hukuk İlişkisi Bağlamında Estetik Tıbbî Müdahaleler ve Cezaî Sorumluluk", Terazi Hukuk Dergisi, C:9, S:93, Mayıs 2014, s. 119-126. (Etik ve Hukuk)
- GÖKCAN, Hasan Tahsin; Tıbbî Müdahaleden Doğan Hukukî ve Cezaî Sorumluluk, 3. Baskı, Ankara 2017. (Tıbbî Müdahale)
- GÜRELLİ, Nevzat; "Hukuk Açısından Cerrahi Müdahalelerin Sınırları", Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. 45, S. 1-4, 1979-1981, s. 267-275.
- HAKERİ, Hakan; "Tıp Hukukunda Malpraktis ve Komplikasyon Ayrımı", Toraks Cerrahisi Bülteni, Tıp Etiği-Tıp Hukuku, Cilt 5, Sayı 1, Mart 2014, s. 23-28. (Malpraktis)
- HAKERİ, Hakan; "Diş Hekimlerinin Yasal Sorumlulukları", Sağlık Hukuku Digestası, S. 1, Yıl 1, Ankara 2009, s. 19-27. (Yasal Sorumluluk)
- HAKERİ, Hakan; Tıp Hukuku 10. Baskı, Ankara 2015. (Tıp Hukuku)

- HANCI, Hamit; Malpraktis, Tıbbî Girişimler Nedeniyle Hekimin Ceza ve Tazminat Sorumluluğu, 2. Baskı, Ankara 2005.
- HORTOĞLU, Cengiz; "Tedavi Hataları", Güncel Hukuk, Mart 2006, s. 12-13.
- İŞİK YILMAZ, Ş. Berfin; "Tıbbî Müdahalelerde Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", TBB Dergisi, S:98, 2012, s. 389-410.
- İÇEL, Kayıhan; Ceza Hukukunda Taksirden Doğan Sübjektif Sorumluluk, İstanbul 1967.
- İLBAŞ, Kenzi Özge; "Diş Hekimliğinde Tıbbî Uygulama Hataları", I. Uluslararası Katılımlı Ulusal Tıp Hukuku Kongresi, 3-4 Eylül 2015, İstanbul 2016, s. 385-387.
- İNAL, Hamdi Tamer; "Sağlık Hukukunda Vekâletin Gereği Gibi İfası", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 119, Temmuz 2016, s. 123-137.
- İPEKYÜZ, Yavuz Filiz; Türk Hukukunda Hekimlik Sözleşmesi, İstanbul 2006.
- KARAN, Gözpinar Gülşah; Özel Hastanelerin Hukukî Sorumluluğu, Ankara 2015.
- KAYA, Mine; "Estetik Müdahalelerde Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğünün Kapsamı", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 117, Mayıs 2016, s. 23-37. (Terazi Hukuk Dergisi)
- KAYA, Mine; "Türk ve Amerikan Hukukunda Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğünün Kapsamı", Tıp Hukuku Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, s. 133-160. (Tıp Hukuku Dergisi)
- KESKİNBORA, Kadircan; "Oftalmolojide Yüksek Teknoloji ve Beraberinde Gelen Etik Sorunlar", Yüksek Teknoloji Tıbbı ve Hekim-Hasta İlişkisi, İstanbul 2006, s. 417-431.
- KICALIOĞLU, Mustafa; Doktorların ve Hastanelerin Tıbbî Müdahaleden Kaynaklanan Hukukî Sorumlulukları, Ankara 2011. (Tıbbî Müdahale)
- KICALIOĞLU, Mustafa; "Yargı Kararları Işığında Doktorun(Hekimin) Tıbbî Müdahaleden Doğan Hukukî Sorumluluğu", Terazi Hukuk Dergisi, Yıl:1, S:4, Aralık 2006, s. 16-29. (Yargı Kararları Işığında)
- KILIÇOĞLU, Ahmet M.; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 21. Bası, Ankara 2017.
- KOCAGÖZ, Çelebi Dilara; "Tıbbî Müdahalede Bulunma Hakkının Sınırları", I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 470-474.

- KÖK, Ahmet Nezi; "Tıbbî Kötü Uygulama ve Yüksek Sağlık Şurası", Sağlık Hukuku Kurultayı, Ankara 2008, s. 385-394. (Tıbbî Kötü Uygulama)
- KÖK, Ahmet Nezi; "İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesine Göre Aydınlatma ve Rıza", Kamu Hukuku Arşivi, 2 (2005), 1. Türk-Alman Tıp Hukuku Sayısı, s. 116-121. (Aydınlatma ve Rıza)
- MEMİŞ, Yusuf; "(Yargıtay Kararları Işığında) Estetik Ameliyatlardan Doğan Hukuki Sorumluluk", Terazi Hukuk Dergisi, C:11, S:119, Temmuz 2016, s. 174-222.
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer/ÖZDEMİR, Oktay Saibe; Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 8. Bası, İstanbul 2005.
- OĞUZMAN, M. Kemal/ÖZ, M. Turgut; Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-2, 13. Bası, İstanbul 2017.
- ORAL, Tuğçe; "Hekimin Aydınlatma ve Hastanın Rızasını Alma Yükümü", Ankara Barosu Dergisi, S:2, 2011, s. 186-209.
- ÖNDER, Ayhan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Cilt II, İstanbul 1989.
- ÖZASLAN, Abdi; "Aydınlatılmış Onam", Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukukî ve Cezaî Sorumluluğu, Tıbbî Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi, İstanbul 2006.
- ÖZAY, Merter; Estetik Amaçlı Tıbbî Müdahalelerde Hekimin Hukukî Sorumluluğu, Ankara 2006.
- ÖZBEK, Veli Özer; TCK İzmir Şerhi, Cilt 1, Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2006.
- ÖZÇETİN, Selvi/BALABAN, Murat; Sağlık Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2015.
- ÖZDEMİR, Hayrünnisa; "Diş Hekimlerinin Hukukî Sorumluluğu", IV. Sağlık Hukuku Kurultayı, 23-24 Eylül 2011, Ankara 2012, s. 224-264.
- ÖZDEMİR, Hayrünnisa; Sağlık Hukuku Alanında Teşhis ve Tedavi Sözleşmesi, Ankara 2017. (Teşhis ve Tedavi)
- ÖZEK, Çetin; "Hekim ve Hukuk, Tıbbî Müdahalede Bulunmak Hakkının Sınırları", İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası, C.XXVIII, 1965, s. 4.
- ÖZER, Çağlar; "Türk Hukukunda Estetik Cerrah İle Hasta Arasındaki Hukukî İlişkinin Niteliği", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Kasım 2008, Ankara 2009, s. 241-252.

- ÖZGENÇ, İzzet; Tıbbî Müdahale Dolayısıyla Cezaî Sorumluluk, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, C. II, İstanbul 2007.
- ÖZPINAR, Berna; "Tıbbî Müdahalede Kötü Uygulamadan Doğan Hukukî Sorumluluğun Sebepleri ve Sonuçları", Ankara Barosu Dergisi, Sayı 3, 2008. (Ankara Barosu Dergisi)
- ÖZPINAR, Berna; Tıbbî Müdahalede Kötü Uygulamanın Hukukî Sonuçları, Ankara 2007. (Tıbbî Müdahale)
- ÖZSUNAY, Ergun; "Alman ve Türk Hukuklarında Hekimin Hastayı Aydınlatma Ödevi ve İstisnaları", Türk Hukukunda Hekimin Hukukî ve Cezaî Sorumluluğu, Sorumluluk Hukukundaki Yeni Gelişmeler V. Sempozyumu, Ankara 12-13 Mart 1982, İstanbul 1983, s. 31-59.
- ÖZTÜRKLER, Cemal; Hukuk Uygulamasında Tıbbî Sorumluluk, Teşhis, Tedavi ve Tıbbî Müdahaleden Doğan Tazminat Davaları, 2. Baskı, Ankara 2006.
- PETEK, Hasan; "Güzelleşme Amaçlı Estetik Ameliyatlardan Kaynaklanan Hukukî Sorumluluk", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:8, S:1, 2006, s. 177-239. (Estetik)
- PETEK, Hasan; "Amalgam Diş Dolgusu Nedeniyle Diş Hekiminin Hukukî Sorumluluğu", İstanbul Barosu Dergisi, Sayı 1, 2008. (Diş Dolgusu)
- POLAT, Oğuz; Tıbbî Uygulama Hataları, 2. Baskı, Ankara 2015.
- REİSOĞLU, Seza; Hizmet Akdi, Mahiyeti-Unsurları-Hükümleri, Ankara 1968.
- SARIAL, Enis; Sağlıklararası Organ Nakillerinden Doğan Hukuksal İlişkiler, İstanbul 1986.
- SAVAŞ, Halide; "Yargıya Yansıyan Tıbbî Müdahale Hataları", 3. Baskı, Ankara 2013.
- SEREL, Ahmet; "Cerrahi Branşlarda Aydınlatılmış Onamın Genişletilmesi", Adli Bilimciler Derneği III. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, 23-25 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 185-191.
- SİNDEL, Ece; "Hekimin Haksız Fiil Sorumluluğu", Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 119, Temmuz 2016, s. 243-255.
- SOMER, Pervin; Komplikasyon Yönetimi, Tıp Hukuku Atölyesi, Akyıldız/Hakeri/Çelik/Somer, Ankara 2013.

- SOYASLAN, Doğan; Ceza Hukuku, Genel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2005. (Ceza)
- SOYASLAN, Doğan; "Estetik Cerrahi Müdahaleler Nedeniyle Doktorların Sorumluluğu", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Kasım 2008, Ankara 2009, s. 261-269. (Estetik)
- SUNAY, Özgür; "Estetik Cerrahin Hukukî Sorumluluğu", Türk Plastik Rekonstrüktif Estetik Cerrahi Dergisi, Cilt 13, Sayı 1, 2005, s. 36-38.
- SÜTÇÜ, Serdar; "Diş Hekimlerinin Yaptıkları Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu", I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 373-386.
- ŞATIR, Nejdet; Emsal Kararlar Işığında Kamu ve Özel Hastanelerde Çalışan Hekimlerin Hukukî ve Cezaî Sorumluluğu Yargıtay-Danıştay İçtihatları, Ankara 2015.
- ŞENOCAK, Zariye; "Küçüğün Tıbbî Müdahaleye Rızası", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 50, Sayı 4, 2001, s. 65-80. (Küçüğün Rızası)
- ŞENOCAK, Zariye; Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu, Ankara 1998. (Sorumluluk)
- TANDOĞAN, Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Cilt II, Dördüncü Tıpkı Basımdan Beşinci Tıpkı Basım, İstanbul 2010.
- TEMEL, Erhan; "Alman Hukukunda Diş Hekimlerinin Tazminat Sorumluluğu", I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 190-204. (Diş Hekimleri)
- TEMEL, Erhan; "Alman Hukukunda Estetik Cerrah İle Hasta Arasındaki Hukukî İlişkinin Niteliği", II. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Kasım 2008, Ankara 2009, s. 223-239. (Estetik)
- TEYİN, Aslıhan/ÇINARLI, Serkan/ÇELİK, Selçuk Sinan; "Estetik Amaçlı Plastik Cerrahi Uygulamalarında Endikasyon Sorunu", Adli Bilimciler Derneği III. Ulusal Sağlık Hukuku Kongresi, 23-25 Nisan 2016, Ankara 2016, s. 325-332.
- UÇAR, Handan; "Diş Hekiminin Reçete Yazma Yükümlülüğü", I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, 22-23 Mart 2013, Ankara 2014, s. 451-461.
- ÜNVER, Yener; "Türk Tıp Hukukunda Rıza", Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Sayısı, C. III, Sayı 2, Yıl 2006, s. 227-288. (Rıza)

- ÜNVER, Yener; Ceza Hukukunda İzin Verilen Risk, İstanbul 1998. (İzin Verilen Risk)
- ÜNVER, Yener; “Tıbbî Standart”, VIII. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, 7-8 Ekim 2011 Diyarbakır, Ankara 2012. (Tıbbî Standart)
- ÜZÜLMEZ, İlhan; “Diş Hekimlerinin Cezaî Sorumluluğu”, IV. Sağlık Hukuku Kurultayı, 23-24 Eylül 2011, Ankara 2012, s. 265-269.
- YAVUZ, Cevdet; Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, 10. Baskı, İstanbul 2014.
- YENİSEY, Feridun; “Tedavi Açısından İlgilinin Rızası”, V. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu Tıp Ceza Hukukunun Güncel Sorunları, Ankara 2008, s. 868-880.
- YILMAZ, Battal; Hekimin Hukukî Sorumluluğu, Ankara 2017.
- YILMAZ, Sabire Sanem; Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu, 2. Baskı, Ankara 2017.
- YÜCEL, Mehtap; “İfa Yardımcısının Davranışından Dolayı Diş Hekiminin Hukukî Sorumluluğu”, I. Diş Hekimliği Hukuku Sempozyumu, Ankara 2014, s. 163-189.
- ZEVKLİLER, Aydın/GÖKYAYLA, K. Emre; Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 16. Bası, Ankara 2016.
- ZEYTİN, Zafer; “Tıbbî Müdahalelerden Doğan Hukukî Sorumlulukta İspat Yükü Kuralının Ters Çevrildiği ve Kolaylaştırıldığı Haller”, Uluslararası Katılımlı I. Tıp Etiği ve Tıp Hukuku Sempozyum Kitabı, İstanbul 2005, s. 135-151. (İspat Yükü)
- ZEYTİN, Zafer; “Hasta-Hekim İlişkisinde Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü”, VIII. Türk-Alman Tıp Hukuku Sempozyumu, Ankara 2012. (Aydınlatma)